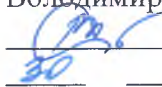

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор закладу вищої освіти
з науково-педагогічної роботи
Володимир ХОДОРОВСЬКИЙ

_____ 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОГАНІЗАЦІЯ БІЗНЕСУ В МЕДИЦИНІ
(курс за вибором)

Рівень вищої освіти	другий (магістерський) рівень
Ступінь вищої освіти	Магістр медицини
Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальності	222 Медицина
Курс навчання	VI
Факультет	медичний
Кафедра	соціальної медицини та організації охорони здоров'я

Чернівці 2024 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

Робоча навчальна програма з навчальної дисципліни «Організація бізнесу в медицині» для вищих медичних закладів освіти України, розроблена для спеціальності 222 Медицина складена відповідно Стандарту вищої освіти України другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 22 Охорони здоров'я спеціальності 222 Медицина, навчального плану та освітньо-професійної програми підготовки фахівців у Буковинському державному медичному університеті.

УКЛАДАЧІ: доц. Ігор НАВЧУК, доц. Жанетта ЧОРНЕНЬКА, доц. Анжела БІДУЧАК.

Схвалено на засіданні кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я протокол № 2 від «29» серпня 2024 р.

Завідувач кафедри
соціальної медицини та ООЗ,
доц.

Ігор НАВЧУК

Затверджено на засіданні предметної методичної комісії з дисциплін гігієнічного профілю протокол № 1 від «30» серпня 2024 р.

Голова предметно-методичної
комісії, проф.

Святослав ДЕЙНЕКА

ВСТУП

Опис курсу за вибором (анотація).

Курс за вибором «Організація бізнесу в медицині» спрямований на вивчення ключових економічних аспектів функціонування системи охорони здоров'я, необхідних для ефективного ведення підприємницької діяльності. У рамках курсу розглядаються організаційно-правові форми медичних підприємств, джерела фінансування, методи економічного аналізу медичних послуг у ринкових умовах. Студенти опановують розробку бізнес-моделей для впровадження інноваційних та грантових проєктів у практику, а також алгоритми започаткування власної справи та ефективного управління бізнесом у сфері охорони здоров'я.

Курс сприяє

Предметом вивчення курсу за вибором є поглиблене засвоєння теоретичних і практичних знань, необхідних для дослідження та вирішення складних управлінських і організаційних завдань у медичній галузі. Студенти набувають компетенцій, що дозволяють їм успішно працювати в умовах інноваційного розвитку та реформування галузі.

Об'єктом вивчення є теоретичні, методологічні, організаційні і практичні засади ведення підприємницької діяльності в медицині.

Ціль навчання – підготовка фахівців, здатних вирішувати комплексні професійні завдання у сфері планування, організації, управління та контролю ефективності роботи медичних закладів різних форм власності. Також курс сприяє формуванню знань і навичок, необхідних для організації підприємницької діяльності та успішного ведення медичного бізнесу.

Міждисциплінарні зв'язки. «Організація бізнесу в медицині» як курс за вибором:

Перелік навчальних дисциплін, на яких базується вивчення курсу за вибором	Перелік навчальних дисциплін, для яких закладається основа в результаті вивчення курсу за вибором
Ґрунтується на вивченні студентами навчальних дисциплін: соціальна медицина, громадське здоров'я, основ економічних теорій, історії медицини, інформатики, біостатистики, етики.	Закладає основи вивчення організації ефективної системи охорони здоров'я, а також оцінки стану та якості надання медичних послуг тощо.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою вивчення вибіркового курсу «Організація бізнесу в медицині» є формування сучасного економічного мислення, а також набуття спеціальних знань і практичних навичок, необхідних для ефективного управління та організації діяльності у сфері охорони здоров'я.

1.2. Основними завданнями курсу за вибором «Організація бізнесу в медицині» є:

- набуття знань про ключові компоненти ефективного функціонування медичних закладів незалежно від форми власності;
- освоєння принципів організації підприємницької діяльності в медицині, а також особливостей надання якісних медичних послуг у контексті реформування галузі;
- вивчення економічних основ бізнес-планування;
- ознайомлення з принципами цінової політики, стратегічного і тактичного планування економічного розвитку медичних установ;
- набуття практичних навичок розробки бізнес-плану для медичного бізнесу;
- оцінка економічної доцільності використання основних елементів бізнес-моделі в сфері охорони здоров'я;
- аналіз ефективності вибору організаційно-правової форми ведення бізнесу та системи оподаткування;
- вивчення процедур державної реєстрації підприємницької діяльності у медичній сфері;

- розгляд механізмів фінансового забезпечення бізнесу у сфері охорони здоров'я;
- аналіз особливостей створення бізнес-моделі та бізнес-плану для медичних закладів;
- вивчення міжнародних стандартів внутрішнього контролю та їх впровадження у діяльність медичних установ;
- засвоєння принципів прийняття управлінських рішень, спрямованих на підвищення ефективності функціонування закладів охорони здоров'я.

Цей курс надає студентам комплексне розуміння економічних, організаційних і правових аспектів ведення медичного бізнесу та дозволяє опанувати навички, необхідні для успішного управління в галузі охорони здоров'я.

1.3 Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна.

Згідно з вимогами Стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами компетентностей:

• **Інтегральна**

Здатність розв'язувати складні задачі, у тому числі дослідницького та інноваційного характеру у сфері медицини. Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії.

• **Загальні:**

ЗК 3.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 4.Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.

ЗК 11.Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 12. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

• **Фахові (спеціальні) компетентності (ФК):**

ФК 1. Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.

ФК 16. Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм.

ФК 23. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері охорони здоров'я.

Таблиця 1

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі «Матриці компетентностей»

Матриця компетентностей

№	Компетентність	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
	ЗК 3.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	Мати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності	Вміти інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі і проблеми, які виникають у професійній діяльності	Зрозуміле і недвозначне донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються	Нести відповідальність за прийняття рішень нових стратегічних підходів у практичних ситуаціях
	ЗК 4. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.	Знати основи бібліографічного пошуку· Перелік наукометричних баз та їх значущість· Провідні інформаційні ресурси для пошуку інформації· Сучасні	Вміти використовувати сучасні інформаційні технології для пошуку та обробки інформації· Проводити інформаційний пошук· Аналізувати та	Використовувати інформаційні та комунікаційні технології для пошуку та обробки інформації· Вести дискусію в сфері аналізу інформативності даних	Відповідати за адекватну оцінку та трактування отриманих у результаті пошуку даних

		інформаційні технології	адекватно трактувати дані з іншомовних джерел інформації наукових даних		
	ЗК 11.Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.	Мати глибокі знання із структури професійної діяльності.	Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань.	Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію у професійній діяльності	Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності
	ЗК 12. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.	Критичне осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей	Розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог	Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, а також знань та пояснень, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються	Відповідальність за розвиток професійного знання і практик, оцінку стратегічного розвитку команди
Спеціальні (фахові) компетентності					
	ФК 1. Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.	Мати спеціалізовані знання про людину, її органи та системи, знати методики та стандартні схеми опитування та фізикального обстеження пацієнта.	Вміти провести бесіду з пацієнтом на підставі алгоритмів та стандартів, використовуючи стандартні методики провести фізикальне обстеження пацієнта. Вміти оцінити стан здоров'я людини	Ефективно формувати комунікаційну стратегію при спілкуванні з пацієнтом. Вносити інформацію про стан здоров'я людини до відповідної медичної документації.	Нести відповідальність за якісний збір отриманої інформації на підставі співбесіди, опитування, огляду, пальпації, перкусії органів та систем та за своєчасне оцінювання стану: здоров'я людини та за прийняття відповідних заходів.

	ФК 16. Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм..	Знати систему офіційного документообігу в професійній роботі лікаря, включаючи сучасні комп'ютерні інформаційні технології.	Вміти визначати джерело та місце знаходження потрібної інформації в залежності від її типу. Вміти обробляти інформацію та проводити аналіз отриманої інформації	Отримувати необхідну інформацію з визначеного джерела та на підставі її аналізу формувати відповідні висновки.	Нести відповідальність за повноту та якість аналізу інформації та висновків на підставі її аналізу.
	ФК 23. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері охорони здоров'я.	Критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань.	Здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.	Використання іноземних мов у професійній діяльності.	Використання іноземних мов у професійній діяльності.

Таблиця 2

**МАТРИЦЯ ВІДПОВІДНОСТІ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ
ТА КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ КУРСУ ЗА ВИБОРОМ «ОРГАНІЗАЦІЯ БІЗНЕСУ В
МЕДИЦИНІ»**

ПРН	Компетентності							
	Інтегральна компетентність	Загальні компетентності				Фахові компетентності		
		ЗК 3	ЗК 4	ЗК 11	ЗК 12	ФК 1	ФК 16	ФК 23
ПРН 1	+	+	+	+	+	+	+	
ПРН 16	+				+	+	+	+
ПРН 28	+			+			+	+

2. Програмні результати навчання:

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє курс за вибором.

ПРН 1. Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.

ПРН 16. Формувати раціональні медичні маршрути пацієнтів; організувати взаємодію з колегами в своєму та інших закладах, організаціях та установах; застосовувати інструменти просування медичних послуг на ринку, на підставі аналізу потреб населення, в умовах функціонування закладу охорони здоров'я, його підрозділу, в конкурентному середовищі.

ПРН 28. Приймати ефективні рішення з проблем охорони здоров'я, оцінювати потрібні ресурси, враховувати соціальні, економічні та етичні наслідки.

Результати навчання для курсу за вибором.

2.1. Знати:

- базову інформацію про економіку охорони здоров'я;
- основні складові ефективної системи охорони здоров'я;
- економічну природу бізнесу і підприємництва у сфері охорони здоров'я;
- основні принципи організації підприємницької діяльності в медичній сфері;
- етапи започаткування власної справи;
- суб'єктів та об'єктів підприємницької діяльності в охороні здоров'я;
- види системи оподаткування та організаційно-правові форми ведення бізнесу;
- переваги і недоліки різних форм господарювання;
- порядок державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності;
- сутність ліцензування та порядок отримання ліцензії з надання медичних послуг;
- законодавче забезпечення трудових відносин суб'єктів підприємницької діяльності;
- джерела залучення фінансових ресурсів для організації бізнесу;
- сучасний маркетинг у практичній діяльності медика-підприємця;
- особливості менеджменту в організації бізнесу;
- відмінності методики розробки бізнес-плану та бізнес-моделі;
- концепцію внутрішнього контролю по міжнародним стандартам для забезпечення ефективної діяльності закладів охорони здоров'я;
- бізнес-культуру ведення підприємницької діяльності в медичній сфері.

2.2. Уміти:

- на основі різних методів обирати власну бізнес-ідею та оцінювати потенціал обраної для бізнесу ніші ринку медичних послуг;
- застосовувати для ведення підприємницької діяльності оптимальну організаційно-правову форму оподаткування;
- формувати бізнес-модель бізнесу та бізнес-план діяльності;
- здійснювати стратегічне планування;
- підбирати індивідуальні для бізнесу канали споживачів медичних послуг та способи їх стимулювання;
- прораховувати вартість створення чи оновлення бізнесу;
- розраховувати необхідну кількість сплати податків до бюджету за різними організаційно-правовими формами;
- визначати джерела залучення фінансових ресурсів;
- розробляти проекти власного бізнесу, який можна втілити в життя та залучити інвесторів для обраного виду діяльності;
- оформляти відповідні документи, щодо реєстрації підприємницької діяльності;
- організувати ефективне управління діяльністю закладів охорони здоров'я;

- обробляти інформацію та проводити аналіз отриманої інформації;
- організувати ефективний внутрішній контроль діяльності закладу охорони здоров'я.

3. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ КУРСУ ЗА ВИБОРОМ.

На вивчення курсу за вибором відводиться 90 годин 3 кредити ЄКТС.

Структура курсу за вибором	Кількість годин, з них			СРС	Рік навчання
	годин/кредитів ЄКТС	аудиторних			
		лекцій	практичних занять		
Організація бізнесу в медицині	90 / 3	-	30	60	6-й
Всього	90 / 3	-	30	60	6-й

Залік. ОРГАНІЗАЦІЯ БІЗНЕСУ В МЕДИЦИНІ.

Тема 1. Планування бізнесу в системі охорони здоров'я.

Зміст та методи фінансового планування в системі охорони здоров'я. Перспективне фінансове планування діяльності закладу охорони здоров'я. Поточне фінансове планування в системі охорони здоров'я. Оперативне планування фінансової діяльності в охороні здоров'я. Бюджетування в системі оперативного фінансового планування охорони здоров'я. Сутність, цілі та інформаційне забезпечення бізнес-плану в охороні здоров'я.

Тема 2. Теоретичні основи економіки охорони здоров'я в сучасних умовах.

Економіка охорони здоров'я: предмет, мета, завдання. Здоров'я – як соціально-економічна категорія. Цілі, цінності, основні складові ефективної системи функціонування закладів охорони здоров'я. Типи систем охорони здоров'я, їх характеристики, переваги та недоліки. Бюджет, механізм його формування в системі охорони здоров'я. Визначення основних проблем та розробка напрямів удосконалення у системі охорони здоров'я. Реформа в системі охорони здоров'я: визначення терміну, передумови впровадження. Значення підприємництва в умовах реформування галузі охорони здоров'я.

Тема 3. Економіка, бізнес та підприємництво в охороні здоров'я.

Історичний розвиток поняття «підприємництво». Сутнісна характеристика бізнесу та підприємництва: основні відмінності. Основні якості медика-підприємця. Принципи підприємницької діяльності в медичній сфері. Підприємницьке середовище та його складові елементи. Функції та рушійні сили підприємництва. Суб'єкти та об'єкти підприємницької діяльності в охороні здоров'я. Стадії розвитку та життєвий цикл підприємництва. Розробка концепції бізнесу. Сфери підприємницької діяльності у медицині. Обмеження у здійсненні підприємницької діяльності. Особливості застосування інновацій в організації бізнесу.

Тема 4. Зміст, структура та технологія розробки бізнес-плану в охороні здоров'я.

Прогнозування, планування й регулювання діяльності закладів охорони здоров'я. Планування успіху підприємницького проєкту. Генерування ідеї послуги. Методи та способи перевірки життєздатності ідеї. Роль та значення бізнес-планування в медичній сфері. Основні положення бізнес-планування. Форми та види планування в медицині. Визначення раціональної стартової стратегії. Основні вимоги до стратегічних цілей медичного закладу. Принципи і методи планування діяльності підприємства.

Тема 5. Бізнес-планування в організації підприємницької діяльності закладів охорони здоров'я.

Стратегічне планування розвитку підприємства. Тактичне і оперативне планування. Механізм взаємодії стратегічних і тактичних планів медичної організації. Системні компоненти планування роботи медичного закладу Реалізація стратегічних планів. Планування роботи за допомогою Діаграми Ганта. Бізнес-план підприємства: поняття, структура, приклади. Ідеї бізнес-плану. Мета та основні елементи бізнес-плану.

Тема 6. Бізнес-моделі для закладів охорони здоров'я.

Моделі в охороні здоров'я. Сутність бізнес-моделі «CANVAS». Види та основні елементи бізнес-моделей в сфері охорони здоров'я. Структура бізнес-моделі. Відмінності бізнес-моделі та Бізнес-плану.

Тема 7. Дослідження галузі охорони здоров'я та ринку медичних послуг.

Значення маркетингу в бізнес-плануванні. Соціальний маркетинг. Характеристика медичних послуг як товару. Недосконалість ринку медичних послуг. Державне регулювання ринку медичних послуг. Оцінка інвестиційної привабливості вибраного напрямку інвестування. Оцінка інвестиційної привабливості регіонів країни. Дослідження ринку медичних послуг.

Тема 8. Бізнес-менеджмент у медичній галузі.

Сучасний менеджмент в бізнесі: стратегії, моделі, технології. Менеджмент людських ресурсів: оплата праці та забезпечення мінімального розміру. Підбір кадрів в закладах охорони здоров'я. Зміст, переваги, недоліки та особливості застосування методів оцінювання персоналу. Соціально- психологічні способи мотивації. Методи прямого та непрямого впливу. Тайм-менеджмент у діяльності керівника. Бізнес-коучинг та його застосування в розвитку персоналу організації. Стилі керівництва в медичних установах. Методи управління медичним закладом.

Тема 9. Маркетингова орієнтація приватного закладу охорони здоров'я.

Маркетинг-план інвестиційного проекту. Технології зовнішнього маркетингу. Технології внутрішнього маркетингу. Маркетингова тактика та стратегічні цілі. Зміст та етапи процесу управління маркетингом. Загальні властивості медичних послуг. Сегменти ринку охорони здоров'я (B2B, B2C). Суб'єкти ринку охорони здоров'я. Попит на здоров'я та охорону здоров'я. Бенчмаркінг: сутність, мета та основні етапи застосування. Складові маркетинг-міксу.

Тема 10. Інноваційний маркетинг у практичній діяльності ведення бізнесу.

Поняття інновації і інноваційної діяльності в медицині. Інноваційний процес і його етапи. Інноваційний маркетинг в сфері охорони здоров'я: сутність та основні принципи. Види маркетингу в охороні здоров'я.

Тема 11. Бізнес культура в охороні здоров'я.

Імідж персоналу. Спілкування з пацієнтами. Візуальний імідж практики. Конкуренція в сфері охорони здоров'я. Матриця конкурентів. Сучасний стиль медика-підприємця та концептуальні положення етичних норм у бізнесі. Корпоративна культура та створення сильної команди. Кодекс етики бізнесу. Соціальна відповідальність організації бізнесу в медицині.

Тема 12. Конкуренція та бізнес-культура підприємництва в медичній сфері.

Основні фактори конкурентоспроможності. Основні параметри, які аналізуються в матриці конкурентів Сучасний медичний підприємець - менеджер, який розуміє економічні, правові та організаційні аспекти бізнесу. Основні положення етичних норм у бізнесі. Основні положення етики бізнесу.

Тема 13. Політика ціноутворення в приватних закладах охорони здоров'я.

Ціна як грошовий вираз вартості. Класифікація цін: вільні (ринкові), регульовані, фіксовані. Особливості формування та регулювання цін в галузі охорони здоров'я. Етапи формування ціни. Структура ціни медичної послуги та аналіз її елементів. Методика розрахунку вартості медичних послуг.

Тема 14. Ціна та ціноутворення в системі охорони здоров'я.

Ціноутворення в охороні здоров'я. Фактори ціноутворення. Методи ціноутворення. Етапи ціноутворення та їх сутнісна характеристика. Класифікація витрат. Формування собівартості медичної послуги. Вибір цінової стратегії. Стратегія проникнення на ринок. Особливість застосування стратегії диференційованих цін. Специфіка стратегії зняття вершків. Цінове наслідування.

Тема 15. Організаційно-правові форми реалізації бізнес-проекту в охороні здоров'я.

Організаційний план. Державні (комунальні) медичні підприємства в охороні здоров'я. Господарські товариства в охороні здоров'я. Орендні підприємства в охороні здоров'я. Особливості законодавчого регулювання діяльності закладів охорони здоров'я. Існуючі в Україні організаційно-правові форми організації власної справи. Переваги та недоліки різних організаційно-правових форм.

Тема 16. Законодавче забезпечення діяльності приватного сектора охорони здоров'я.

Сутність ліцензування та порядок отримання ліцензії з медичної практики. Засновницькі документи та їх підготовка. Статутний фонд, його формування. Наймані працівники. Трудовий договір, контракт. Права, обов'язки та відповідальність підприємця. Умови укладання договору з Національною службою здоров'я України.

Тема 17. Механізми реєстрації власної справи.

Державна реєстрація суб'єктів підприємництва в Україні: сутність, порядок, терміни. Документи, що подаються на реєстрацію ФОП (фізичної особи-підприємця). Порядок державної реєстрації юридичної особи. Алгоритм реєстрації. Підстави для відмови у реєстрації. Підключення до електронної системи охорони здоров'я та ведення пацієнтів. Поетапне відкриття рахунка в банку. Електронний цифровий підпис: суть та призначення. Проведення розрахунків за допомогою системи клієнт-банк.

Тема 18. Приватна медична практика без організації юридичної особи (підприємства). Кадрова політика та стратегія Підбір кадрів в закладах охорони здоров'я. Зміст, переваги, недоліки та особливості застосування методів оцінювання персоналу. Соціально-психологічні способи мотивації. Методи прямого та непрямого впливу. Тайм-менеджмент у діяльності керівника. Бізнес-коучинг та його застосування в розвитку персоналу організації. Стилi керівництва в медичних установах. Методи управління медичним закладом. Міжнародний менеджмент.

Тема 19. Оподаткування підприємств різних форм власності у сфері охорони здоров'я.

Сутність податків, їх характерні ознаки та класифікація податків згідно Податкового Кодексу України. Вибір системи оподаткування: загальна чи спрощена системою оподаткування. Особливості вибору форми оподаткування. Оподаткування ПДВ послуг у сфері охорони здоров'я. Єдиний податок та єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Податки та звітність на спрощеній системі оподаткування. Особливості сплати податку на додану вартість фізичною особою – підприємцем, яка надає медичні послуги. Реєстратор розрахункових операцій. Податки та звітність за найманих

працівників. Ведення бухгалтерії фізичної особи – підприємця. Реєстрація та ведення книги обліку доходів та витрат. Податки та звітність на загальній системі оподаткування.

Тема 20. Організація внутрішнього контролю діяльності закладів охорони здоров'я різних форм власності відповідно до європейських стандартів.

Система контролінгу в сучасному бізнесі. Міжнародні стандарти внутрішнього контролю (COSO, INTOSAI). Основні елементи внутрішнього середовища та процесів організації закладу. Формулювання цілей (SMART). Ідентифікація та оцінка ризиків. Способи реагування на ризик, управління ними. Зміст та функції підприємницького ризику. Оцінювання підприємницьких ризиків. Методи захисту від ризиків. Механізм заходів контролю. Організація інформаційного та комунікаційного забезпечення. Здійснення моніторингу системи внутрішнього контролю та відслідковування результатів реалізації контрольних заходів.

Тема 21. Зміст та основні розділи фінансового бізнес-плану в охороні здоров'я.

Фінансовий план. Зміст та основні розділи фінансового плану. Забезпечення прибутковості надання медичних послуг. Показники рентабельності поточної діяльності закладу охорони здоров'я. Аналіз прибутковості надання комплексу медичних послуг. Аналіз прибутковості надання медичних послуг за наявності змішаних витрат. Ефект виробничого важеля.

Тема 22. Оцінка ризиків провадження бізнесової діяльності в закладах охорони здоров'я.

Ризики у фінансово-господарській діяльності суб'єктів господарювання. Умови виникнення ризиків. Класифікація фінансових ризиків. Вимірювання рівня ризику - показники фінансової стійкості та ліквідності. Управління фінансовими ризиками. Оцінка ризику та механізм реагування. Основні методи нейтралізації фінансових ризиків.

Тема 23. Клініко-економічна ефективність інноваційних та грантових проєктів в охороні здоров'я.

Народногосподарська ефективність лікувально-профілактичних заходів. Розрахунок економічної ефективності лікувально-профілактичних заходів. Клініко-економічний аналіз інноваційних та грантових проєктів.

Тема 24. Аналіз інвестиційних доходів та видатків у часі

Тимчасова вартість грошей та відсоткові ставки. Оцінка вартості грошей у часі за простим відсотком. Оцінка вартості грошей за складним відсотком. Оцінка вартості грошових коштів при ануїтеті. Оцінка фінансових активів з урахуванням інфляції. Еквівалентність відсоткових ставок різного типу.

Тема 25. Інвестиційна ефективність бізнес-плану.

Особливості інвестиційної діяльності. Формування інвестиційного прибутку. Розрахунок показників економічної ефективності інвестиційних проєктів.

Тема 26. Приклади бізнес-планів.

Бізнес-план організації приватного стоматологічного кабінету. Бізнес-план впровадження цифрової контактної термомонографії в приватній медичній установі. Бізнес-план організації кабінету планування сім'ї з використанням допоміжних репродуктивних технологій. Бізнес-план організації ендокринологічної аптеки у формі товариства з обмеженою відповідальністю. Бізнес-план організації виробництва захисного медичного одягу в центральній районній лікарні.

Тема 27. Методика оформлення презентації бізнес-плану в охороні здоров'я.

Сутність та види інвестицій в медицині. Економічна сутність інвестування та його класифікація. Ознаки інвестиційної діяльності. Характеристики інвестиційної діяльності.

Особливості джерел фінансування інвестиційних проєктів і програм. Основні правила розробки презентацій для участі в стартап-проєктах. Теоретичні основи розвитку стартапів. Стадії життєвого циклу стартап-проєктів. Аналіз ризиків стартап-проєктів. Ринкові дослідження сучасних і найпопулярніших стартап-проєктів.

Тема 28. Підсумкове залікове заняття.

Виконання ІРС, що передбачає підготовку студентами презентаційного проєкту організації бізнесу в медицині за обраним видом діяльності.

4. СТРУКТУРА КУРСУ ЗА ВИБОРОМ

Назва теми	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Аудиторні		Самостійна робота студента	Індивідуальна робота
		Лекції	Практичні заняття		
1	2	3	4	5	6
ОРГАНІЗАЦІЯ БІЗНЕСУ В МЕДИЦИНІ					
Планування бізнесу в системі охорони здоров'я.	2		2		
Теоретичні основи економіки охорони здоров'я в сучасних умовах	2			2	
Економіка, бізнес та підприємництво в охороні здоров'я.	2			2	
Зміст, структура та технологія розробки бізнес-плану в охороні здоров'я.	2		2		
Бізнес-планування в організації підприємницької діяльності закладів охорони здоров'я.	2			2	
Бізнес-моделі для закладів охорони здоров'я	4			4	
Дослідження галузі охорони здоров'я та ринку медичних послуг.	2		2		
Бізнес-менеджмент у медичній галузі.	2			2	
Маркетингова орієнтація приватного закладу охорони здоров'я.	2		2		
Інноваційний маркетинг у практичній діяльності ведення бізнесу в охороні здоров'я.	4			4	
Бізнес культура в охороні здоров'я.	2		2		
Конкуренція та бізнес-культура підприємництва в медицині.	4			4	
Політика ціноутворення в приватних закладах охорони здоров'я .	2		2		
Ціна та ціноутворення в системі охорони здоров'я.	4			4	

Організаційно-правові форми реалізації бізнес-проекту в охороні здоров'я.	2		2		
Законодавче забезпечення діяльності приватного сектора охорони здоров'я	2			2	
Механізми реєстрації власної справи в медичній галузі.	4			4	
Приватна медична практика без організації юридичної особи (підприємства).	2		2		
Оподаткування підприємств різних форм власності у сфері охорони здоров'я.	4			4	
Організація внутрішнього контролю діяльності закладів охорони здоров'я різних форм власності відповідно до європейських стандартів.	2			2	
Зміст та основні розділи фінансового бізнес-плану в охороні здоров'я.	2		2		
Організація фінансового обслуговування бізнесу в медицині.	2			2	
Оцінка ризиків провадження бізнесової діяльності в закладах охорони здоров'я	2		2		
Клініко-економічна ефективність інноваційних та грантових проектів в охороні здоров'я.	2		2		
Аналіз інвестиційних доходів та видатків у часі	2		2		
Інвестиційна ефективність бізнес-плану	2		2		
Приклади бізнес-планів.	2		2		
Методика оформлення презентації бізнес-плану в охороні здоров'я	4			4	
Індивідуальна робота (за наявності)	14				14
Залікове заняття	6		2	4	
УСЬОГО ГОДИН	90		30	46	14

5. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

Лекції на 6-му курсі навчання не передбачено навчальним планом.

6. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарські заняття на 6-му курсі навчання не передбачено навчальним планом.

7. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	К-сть год.
ОРГАНІЗАЦІЯ БІЗНЕСУ В МЕДИЦИНІ		
1	Планування бізнесу в системі охорони здоров'я.	2

2	Зміст, структура та технологія розробки бізнес-плану в охороні здоров'я.	2
3	Дослідження галузі охорони здоров'я та ринку медичних послуг.	2
4	Маркетингова орієнтація приватного закладу охорони здоров'я.	2
5	Бізнес культура в охороні здоров'я.	2
6	Політика ціноутворення в приватних закладах охорони здоров'я .	2
7	Організаційно-правові форми реалізації бізнес-проєкту в охороні здоров'я.	2
8	Приватна медична практика без організації юридичної особи (підприємства).	2
9	Зміст та основні розділи фінансового бізнес-плану в охороні здоров'я.	2
10	Оцінка ризиків провадження бізнесової діяльності в закладах охорони здоров'я.	2
11	Клініко-економічна ефективність інноваційних та грантових проєктів в охороні здоров'я.	2
12	Аналіз інвестиційних доходів та видатків у часі	2
13	Інвестиційна ефективність бізнес-плану	2
14	Приклади бізнес-планів.	2
15	Залікове заняття	2
УСЬОГО ГОДИН		30

8. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	ОРГАНІЗАЦІЯ БІЗНЕСУ В МЕДИЦИНІ	К-сть год.
1	Теоретичні основи економіки охорони здоров'я в сучасних умовах	2
2	Економіка, бізнес та підприємництво в охороні здоров'я.	2
3	Бізнес-планування в організації підприємницької діяльності закладів охорони здоров'я.	2
4	Бізнес-моделі для закладів охорони здоров'я	4
5	Бізнес-менеджмент у медичній галузі.	4
6	Інноваційний маркетинг у практичній діяльності ведення бізнесу в охороні здоров'я.	4
7	Конкуренція та бізнес-культура підприємництва в медицині.	4
8	Ціна та ціноутворення в системі охорони здоров'я.	2
9	Законодавче забезпечення діяльності приватного сектора охорони здоров'я	2

10	Механізми реєстрації власної справи в медичній галузі.	4
11	Оподаткування підприємств різних форм власності у сфері охорони здоров'я.	4
12	Організація внутрішнього контролю діяльності закладів охорони здоров'я різних форм власності відповідно до європейських стандартів.	2
13	Організація фінансового обслуговування бізнесу в медицині.	2
14	Методика оформлення презентації бізнес-плану в охороні здоров'я.	4
15	Виконання ІР	14
16	Підготовка до залікового заняття.	4
УСЬОГО ГОДИН		60

9. ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ КУРСУ ЗА ВИБОРОМ

До кожної теми практичного заняття та для теми самостійної роботи передбачено виконання індивідуального завдання.

Виконання ІРС передбачає підготовку студентами презентаційного проекту організації бізнесу в медицині за обраним видом діяльності.

Оцінювання ІРС здійснюється викладачем у форматі «зараховано» або «не зараховано».

10. ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКОВОГО ЗАНЯТТЯ

Перелік питань до залікового заняття «Організація бізнесу в медицині»

1. Предмет, методи, мета, основні завдання економіки охорони здоров'я.
2. Здоров'я, як медико-соціальна, економічна категорія та особлива споживча вартість.
3. Основні складові функціонування ефективної системи охорони здоров'я.
4. Бюджет, механізм його формування в системі охорони здоров'я.
5. Економічна сутність бізнесу та підприємництва в медичній сфері, їх відмінності.
6. Методи вибору бізнес-ідей та визначення раціональної стартової стратегії.
7. Основні принципи діяльності для медика-підприємця.
8. Суб'єкти, об'єкти та рушійні сили підприємницької діяльності в системі охорони здоров'я.
9. Інноваційний маркетинг в системі охорони здоров'я: функції та основні принципи.
10. Сегменти ринку охорони здоров'я (B2B, B2C).
11. Цифровий маркетинг та інтернет-комунікації.
12. Бенчмаркінг: сутність, мета та основні етапи застосування.
13. Ринковий механізм послуг охорони здоров'я і його основні елементи.
14. Особливості електронного бізнесу в медицині.
15. Сутність та методологія бізнес-планування в системі охорони здоров'я.
16. Бізнес-модель: сутність та основні елементи в соціальній сфері.
17. Бізнес-план як інструмент регулювання підприємницької діяльності.
18. Ціна та етапи ціноутворення в медичній сфері. Особливості формування та регулювання цін в медичній сфері.
19. Методика розрахунку собівартості медичної послуги.
20. Тайм-менеджмент в підприємницькій діяльності медика-керівника.
21. Бізнес-коучинг та його застосування в розвитку персоналу організації.
22. Менеджмент людських ресурсів: оплата праці та забезпечення мінімального розміру.

23. Організаційно-правові форми підприємницької діяльності, їх порівняльна характеристика.
24. Алгоритм реєстрації підприємницької діяльності закладів охорони здоров'я.
25. Державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення України.
26. Джерела формування фінансових ресурсів підприємства.
27. Оплата медичних послуг і вимоги до постачальників медичних послуг.
28. Ліцензія на медичну практику: сутність та основні етапи реєстрації.
29. Умови укладання договору з Національною службою здоров'я України.
30. Суть і порівняльна характеристика методів економічного аналізу з метою прийняття управлінських рішень.
31. Фінансовий стан медичного підприємства та механізм його оцінки.
32. Джерела залучення фінансових ресурсів для ведення підприємницької діяльності.
33. Основні показники результативності фінансової діяльності медичних підприємств.
34. Конкуренція в сфері охорони здоров'я та її види.
35. SWOT-аналіз в діяльності закладів охорони здоров'я.
36. Сучасний стиль медика-підприємця та концептуальні положення етичних норм у бізнесі.
37. Соціальна відповідальність організації бізнесу в медицині.
38. Сутність та види інвестицій в медицині. Характеристики інвестиційної діяльності.
39. Обґрунтуйте у чому полягає сутність сприятливості середовища для розвитку підприємницької діяльності в медичній сфері.
40. Обґрунтуйте роль бізнесу в сучасній системі охорони здоров'я.

11. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Словесні методи: лекція, бесіда, розповідь, пояснення, робота з літературою.
2. Наочні методи: ілюстрування, демонстрування, спостереження.
3. Практичні методи: ситуаційні задачі, самостійна робота, пошуково-дослідницька робота.
4. Інтерактивні методи: дискусія, робота в малих групах, мозковий штурм, кейс-метод, ділова гра.

12. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей теми, а також під час індивідуальної роботи викладача зі студентом для тих тем, які студент опрацьовує самостійно. Рекомендується застосовувати види об'єктивного (стандартизованого) контролю теоретичної та практичної підготовки студентів.

Залікове заняття здійснюється по завершенню вивчення дисципліни на останньому практичному занятті. До залікового заняття допускаються студенти, які виконали всі види робіт, передбачені навчальною програмою, та при вивченні курсу набрали кількість балів, не меншу за мінімальну.

При засвоєнні заліку «Організація бізнесу в медицині» студент може отримати за поточний контроль кожної теми від 0 до 12 балів.

Кількість балів за виконання індивідуальної самостійної роботи залежить від її обсягу та складає 0-20 балів. Вони додаються до суми балів, набраних студентом за поточну навчальну діяльність.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні курсу за вибором «Організація бізнесу в медицині» становить 200 балів.

Студенти отримують залік за умови відвідування усіх передбачених навчальною програмою з курсу за вибором аудиторних занять та набирають не менше 120 балів.

Максимальна кількість балів, яку студент може набрати при вивченні дисципліни,

становить 200, в тому числі за поточну навчальну діяльність – 180 балів, за результатами самостійної роботи студента – 20 балів.

Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали, як приклад, таким чином:

Кількість кредитів ECTS	Кількість практичних занять	Конвертація у бали традиційних оцінок					
		Традиційні оцінки				Бали за виконання індивідуального завдання	Мінімальна кількість балів* (без індив.роботи)
		"5"	"4"	"3"	"2"		
3	15 (30год)	12	10	8	0	0-20	120

Вага кожної теми у межах одного заліку в балах має бути однаковою.

Форми оцінювання поточної навчальної діяльності мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки.

Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як арифметична сума балів за кожне заняття та за індивідуальну роботу.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну діяльність при вивченні дисципліни, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці "5", на кількість тем у дисципліні з додаванням балів за індивідуальне завдання студента.

$12 \text{ балів} \times 15 \text{ тем} = (180 \text{ бали} + 20 \text{ балів за індивідуальну роботу} = 200 \text{ балів}).$

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні дисципліни, для допуску до підсумкового залікового заняття вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці "3", на кількість тем у дисципліні з додаванням балів за індивідуальну роботу студента. $8 \text{ балів} \times 15 \text{ тем} = (120 \text{ балів}).$

Оцінювання індивідуальних завдань студента

Бали за індивідуальні завдання нараховуються студентові лише за умов успішного їх виконання та захисту.

Кількість балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їхнього обсягу та значимості, але не більше 20 балів. Вони додаються до суми балів, набраних студентом на заняттях під час поточної навчальної діяльності. **В жодному разі загальна сума балів за поточну навчальну роботу і виконання індивідуальних завдань діяльність не може перевищувати 200 балів.**

Оцінювання самостійної роботи студента.

Самостійна робота студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. У зв'язку з відсутністю підсумкового контролю з навчального курсу, види самостійної роботи студентів не повинні передбачати самостійне вивчення окремих тем занять.

Оцінювання курсу за вибором

Результати складання заліків оцінюються за двобальною шкалою: «зараховано», «не

зараховано».

На останньому тематичному навчальному занятті після закінчення розбору теми заняття, викладач навчальної групи оголошує суму балів, яку кожен студент групи набрав за результатами поточного контролю та за виконання індивідуальних завдань.

Студент отримує **«залік»**, якщо він виконав всі види робіт, передбачених робочою навчальною програмою з курсу, відвідав всі навчальні заняття – лекції, практичні, визначені тематичним планом з відповідного курсу за вибором (при наявності пропусків – своєчасно їх відпрацював), набрав загальну кількість балів при вивченні курсу за вибором **не меншу, ніж 120 (без індивідуальної роботи)**.

Студент не отримує залік, якщо він має невідпрацьовані пропуски навчальних занять (практичних, та лекцій) і кількість балів за поточний контроль менша ніж мінімальна.

Відмітка про залік вноситься викладачем до залікової відомості (Форма № Н-5.03-3), «Індивідуального навчального плану студента», «Журналу обліку відвідувань та успішності студента» та «Залікової книжки».

Залікова відомість надається до деканату в день проведення заліку або наступного дня.

Студент, який не отримав залік декан факультету видає направлення на ліквідацію академічної заборгованості з курсу за вибором.

Відпрацювання занять і підвищення балів студентами за направленням деканату повинно відбуватись в установленому порядку під час відпрацювань за графіком кафедри. Після відпрацювань пропущених занять деканат повинен видати студенту залікову відомість, в яку викладач вносить відмітку про складання заліку.

Отримання оцінки «зараховано» з семестрових дисциплін, викладання яких закінчується заліком, є обов'язковою умовою перевodu студента на наступний семестр (рік) навчання.

Конвертація кількості балів з курсу за вибором в оцінки за шкалою ECTS

Студенти, які навчаються за однією спеціальністю, на основі кількості балів, набраних з курсу за вибором, ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Оцінка ECTS	Статистичний показник
«А»	Найкращі 10 % студентів
«В»	Наступні 25 % студентів
«С»	Наступні 30 % студентів
«D»	Наступні 25 % студентів
«E»	Останні 10 % студентів

Ранжування з присвоєнням оцінок «А», «В», «С», «D», «E» проводиться деканатами для студентів, які навчаються за однією спеціальністю і **успішно** завершили вивчення курсу.

Оцінка «FX» виставляється студентам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але які не отримали залік. Ця категорія студентів має право на перескладання заліку.

Оцінка «F» виставляється студентам, які відвідали усі аудиторні заняття з курсу, але не набрали мінімальної кількості балів за поточну навчальну діяльність. Ця категорія студентів має право на повторне вивчення курсу за вибором.

Студенти, які не набрали кількість балів з курсу за вибором, (за рейтингом деканату оцінки «FX», «F»), не вносяться до переліку аспірантів, що ранжуються в деканатах, навіть після перескладання заліку з курсу за вибором і отримання заліку. Такі студенти після перескладання автоматично в рейтингах деканатів отримують оцінку «E».

Результати ранжування студентів з дисциплін, вивчення яких завершується заліком, не враховуються при нарахуванні стипендії.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Поточна навчальна діяльність	Кількість балів
Тема 1	12
Тема 2	12
Тема 3	12
Тема 4	12
Тема 5	12
Тема 6	12
Тема 7	12
Тема 8	12
Тема 9	12
Тема 10	12
Тема 11	12
Тема 12	12
Тема 13	12
Тема 14	12
Тема 15	12
Разом	180
Індивідуальна робота	20
Разом балів за курс	200

Конвертація кількості балів з курсу за вибором в оцінки за шкалами ECTS та 4-бальною (традиційною)

Кількість балів, яка нарахована студентам, конвертується в 4-бальну (традиційну) шкалу таким чином:

Бали з курсу	Оцінка за 4-бальною шкалою
від 180 до 200 балів	«5»
від 150 до 179 балів	«4»
від 120 до 149 балів	«3»
менше 120 балів	«2»

13. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- Презентації
- Журнальні статті
- Тестові питання до тем практичних занять

- Перелік теоретичних питань до залікового заняття
- Ситуаційні завдання
- Завдання для залікового заняття та самостійної роботи
- Конспекти лекцій

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Вороненко Ю.В., Пащенко В.М. Бізнес-планування в охороні здоров'я. Навчально-методичний посібник. Київ: Генеза; 2016. 336с.
2. Мельников А.М. Основи організації бізнесу. Навчальний посібник. А.М. Мельников, О.А. Коваленко, Н.Б. Пундяк редактори. Київ: «Центр учбової літератури»; 2013. 200с.
3. Зарубіжний досвід розвитку публічно-приватного партнерства у сфері професійної освіти і навчання: практичний посібник. Радкевич В. О., Попова В.В., Джурило А. П., Вороніна-Пригодій Д. А.; за голов. ред. В. О. Радкевич. Київ: Інститут професійної освіти НАПН України; 2023. 164 с.
4. Черненко Н. М., Соловейчук О. М. Організація start-up: навчальний посібник для слухачів, які проходять навчання за мікрокредитною програмою «Бізнес та технології: новий старт в рамках виконання міжнародного проєкту Erasmus + TURBO (101129315- TURBO-Erasmus-EDU2023-СВНЕ) / Н. М. Черненко, О. М. Соловейчук. Одеса : Університет Ушинського, 2024. 180 с.
5. Система управління якістю в медицині: Практичні роботи [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. спеціальності 163 «Біомедична інженерія» / О. К. Білошицька; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (1 файл: 2,13 Мбайт). – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 63 с.

Допоміжна

1. Board Review in Preventive Medicine and Public Health. Gregory Schwaid. - ELSEVIER., 2017. – 450 p.
2. Donaldson`s Essential Public Health, Fourth Edition. Liam J. Donaldson, Paul Rutter – CRC Press, Taylor&Francis Group, 2017 – 374 p.
3. Jekel`s epidemiology, biostatistics, preventive medicine and public health. Fourth edition. David L. Katz, Joann G. Elmore, Dorothea M.G. Wild, Sean C. Lucan. – ELSEVIER., 2014. – 405 p.
4. Oxford Handbook of Public Health Practice, Fourth Edition. Charles Guest, Walter Ricciardi, Ichiro Kawachi, Iain Lang. – Oxford University Press, 2012. – 656 p.
5. Health economics: textbook. – Vinnytsia: Nova Knyga, 2010. – 112 p.

Інформаційні ресурси

- Всесвітня організація охорони здоров'я www.who.int
- Міністерство здоров'я України <https://moz.gov.ua/>
- Рада національної безпеки і оборони України <http://www.rainbow.gov.ua/>
- Постійне представництво України при ООН <http://www.uamission.org/>
- Північноатлантичний альянс (НАТО) <http://www.nato.int/>
- Національна служба здоров'я України <https://nszu.gov.ua/>
- Національна медична бібліотека США – MEDLINE www.ncbi.nlm.nih.gov/PubMed
- Центр контролю та профілактики захворювань www.cdc.gov
- Центр громадського здоров'я МОЗ України www.phc.org.ua
- Журнал British Medical Journal www.bmj.com
- Журнал Evidence-Based Medicine www.evidence-basedmedicine.com